

TÜRK GIDA KODEKSİ BESLENME BEYANLARI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, tüketiciyi en üst düzeyde korumak için son tüketiciye arz edilen gıdalardaki beslenme beyanlarına ilişkin kuralları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik; son tüketiciye ve toplu tüketim yerlerine arz edilen gıda hakkında bilgilendirme mevzuatı kapsamında etiketlenmesinde, sunumunda veya reklamında kullanılan beslenme beyanlarına ilişkin kuralları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik; 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 21 inci, 22 nci, 23 üncü, 24 üncü, 27 nci, 28 inci ve 34 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Besin ögesi: Protein, karbonhidrat, yağ, lif, sodyum ve Ek-2’de yer alan Vitaminler ve Mineraller İçin Günlük Referans Alım Değerleri ile bu gruplara ait olan veya bu gruplardan birine giren maddeleri,
 - b) Beslenme beyanı: Bir gıdanın içerdiği enerji, besin ögeleri veya diğer ögeleri nedeniyle beslenme yönünden aşağıda belirtilen yararlı özelliklere sahip olduğunu belirten, ileri süren veya ima eden herhangi bir mesajı,
 - 1) Enerji için (“Sağlar”, “Azalan veya artan oranda sağlar”, “Sağlamaz”),
 - 2) Besin ögeleri ve/veya diğer ögeleri için (“İçerir”, “Azalan veya artan oranlarda içerir”, “İçermez”),
 - c) Beyan: Mevzuat gereğince zorunlu olmayan, herhangi bir formdaki resimli, grafik veya sembolik gösterimler de dâhil olmak üzere, bir gıdanın kendine özgü özellikleri olduğunu belirten, ileri süren veya ima eden herhangi bir mesaj veya gösterimi,
 - ç) Bilimsel Komisyon: Bu Yönetmelik kapsamına giren konularda bilimsel değerlendirmeyi yapan ve 24/12/2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Risk Değerlendirme Komite ve Komisyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik çerçevesinde Bakanlık tarafından oluşturulan bilimsel komisyonu,
 - d) Diğer öge: Besleyici veya fizyolojik etkiye sahip, besin ögesi dışındaki ögeleri,
 - e) Genel Müdürlük: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,
 - f) Ortalama tüketici: Sosyal, kültürel ve lisanla ilgili faktörler dikkate alındığında makul bir seviyede bilgilendirilmiş ve makul seviyede dikkatli ve tedbirli olan tüketiciyi,
 - g) T GK: Türk Gıda Kodeksini,
- ifade eder.

(2) Bu Yönetmelikte geçen ve birinci fıkrada yer almayan tanımlar için, 5996 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde ve 26/1/2017 tarihli ve 29960 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde yer alan tanımlar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Genel hükümler

MADDE 5- (1) Beslenme beyanları, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak piyasaya arz edilen gıdaların etiketi, tanıtımı ve reklâmında kullanılabilir.

(2) Beslenme beyanlarının kullanımı:

- a) Belirsiz, yanlış veya yanıltıcı olamaz.
- b) Diğer gıdaların beslenme yönünden yeterliliği veya güvenilirliği konusunda şüpheye neden

olacak şekilde olamaz.

c) Belirli bir gıdanın aşırı tüketimini destekleyecek veya özendirecek şekilde olamaz.

ç) Çeşitli ve dengeli beslenmenin, genelde besin öğelerini uygun miktarlarda sağlayamayacağını belirtecek, ileri sürecektir veya ima edecek şekilde olamaz. Çeşitli ve dengeli beslenme ile yeterli miktarda sağlanamayan besin öğeleri ile ilgili istisnalar, bu istisnaların başvurularına ilişkin koşullar da dahil olmak üzere Bakanlık tarafından belirlenir.

d) Tüketicide endişeye neden olabilecek biçimde; yazılı, resimli, grafik veya sembolik gösterimler vasıtasıyla vücut fonksiyonlarındaki değişikliklere atıfta bulunacak şekilde olamaz.

İstisnalar

MADDE 6- (1) Bu Yönetmelik;

a) 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik,

b) 1/12/2004 tarihli ve 25657 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Doğal Mineralli Sular Hakkında Yönetmelik,

c) Belirli bir gıda veya gıda grubuna yönelik olarak yayımlanmış olan yatay ve dikey gıda mevzuatı, hükümleri saklı kalacak şekilde uygulanır.

(2) Bir gıdanın etiketlenmesinde, sunumunda veya reklamında yer alan ve bir beslenme beyanı olarak yorumlanabilecek ticari marka veya özel isim, bu Yönetmelikte yer alan ilgili beslenme beyanı koşullarının karşılanması ve ilgili beyanın da yapılması şartıyla kullanılabilir.

(3) Bir gıdanın etiketlenmesinde, sunumunda veya reklamında yer alan beslenme beyanı ifadelerinin yerine anlamını değiştirmeyecek ve güçlendirmeyecek şekilde eşdeğer ifadelerin kullanılması Bakanlıkça belirlenir.

Genel koşullar

MADDE 7- (1) Beslenme beyanının yapılabilmesi için aşağıda belirlenen koşulların sağlanması gerekir:

a) Hakkında beyan yapılan bir besin öğesinin veya diğer öğenin bir gıdada veya gıda grubunda bulunması, bulunmaması veya miktarının azaltılmasının, genel kabul görmüş bilimsel kanıtlarla ortaya konulan, yararlı bir besleyici veya fizyolojik etkisinin olduğunun gösterilmesi.

b) Hakkında beyan yapılan besin öğesi veya diğer öğenin son üründe;

1) İlgili mevzuatta tanımlanan belirgin miktarı veya belirgin miktarın mevzuatla belirlenmediği durumlarda, genel kabul görmüş bilimsel kanıtlarla ortaya konulan, besleyici veya fizyolojik etkiyi sağlayacağı iddia edilen miktarda bulunması,

2) Bulunmaması veya genel kabul görmüş bilimsel kanıtlarla ortaya konulan, besleyici veya fizyolojik etkiyi sağlayacak kadar azaltılmış miktarda olması,

c) Uygulanabilir olduğu durumlarda, hakkında beyan yapılan besin öğesi veya diğer öğenin vücut tarafından kullanılabilir formda olması,

ç) Makul olarak tüketilmesi beklenen gıda miktarının, beyan ile ilgili besin öğesi veya diğer öğeyi

(b) bendinin (1) numaralı alt bendinde bahsedilen miktarlarda sağlaması,

d) Beslenme beyanları için üçüncü bölümde belirlenen özel koşulların sağlanması.

(2) Beslenme beyanlarının kullanımına sadece, ortalama tüketicinin beyanda belirtilen yararlı etkileri anlayabilmesi koşuluyla izin verilir.

(3) Beslenme beyanları, kullanım talimatına göre tüketime hazır hale getirilen gıdayı esas alacak şekilde yapılır.

(4) Beyan koşulu porsiyona göre verilen beslenme beyanları ile ilgili değerlendirmelerde, Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin Ek-12’inde yer alan Gıdaların Porsiyon Büyüklükleri esas alınır. Ürünün tüketim biriminin porsiyon büyüklüğünden daha az olması durumunda, bir porsiyon için belirlenen beyan koşulu ürünün tüketim biriminde sağlanır.

(5) Gıdanın günlük tüketim miktarı üzerinden beslenme beyanı yapılan gıda, beyan edilen etkiyi günlük normal olarak tüketilmesi beklenen miktarlarda göstermelidir. Gerektiğinde bu miktarlar Bakanlıkça belirlenir.

Beyanlar için bilimsel doğrulama

MADDE 8- (1) Beslenme beyanları genel kabul görmüş bilimsel kanıtlara dayanır ve bunlarla doğrulanır.

(2) Beslenme beyanı yapan gıda işletmecisi, yaptığı beyanın bu Yönetmeliğe uygunluğunu kanıtlamak zorundadır.

(3) Bakanlık, ürünü piyasaya arz eden gıda işletmecisinden bu Yönetmeliğe uygunluğu gösteren ilgili tüm bilgi ve belgeleri sunmasını talep edebilir.

Beslenme bildirimi

MADDE 9- (1) Markaya özgü olmayan gıdaya ilişkin genel reklam veya tanıtımlar hariç olmak üzere, beslenme beyanı yapılan ürünlerde beslenme bildirimi zorunludur. Verilen bilgiler, Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 35 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen bilgileri içerir. Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 35 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtilen bir besin ögesine ilişkin beslenme beyanında bulunulduğunda besin ögesinin miktarı Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 36 ncı, 37 nci, 38 inci, 40 ıncı ve 41 inci maddelerine uygun olarak belirtilir.

(2) Beslenme bildiriminde yer almayan ancak bir beslenme beyanı ile ilişkili maddenin miktarı, beslenme bildirimi ile aynı görüş alanı içinde yer alacak şekilde ve Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 36 ncı, 37 nci ve 38 inci maddelerine göre belirtilir. Söz konusu maddenin miktarı belirtilirken uygun ölçü birimleri kullanılır.

(3) Takviye edici gıdalar için beslenme bildirimi, ilgili gıda kodeksi hükümlerine uygun olarak yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Beslenme Beyanları

Özel koşullar

MADDE 10- (1) Gıdaların etiketi, tanıtımı veya reklâmında, sadece Ek-1’de yer alan Beslenme Beyanları, koşullarına uygun olmak kaydı ile yer alabilir.

(2) Ek-1’de yapılacak değişiklikler için, ihtiyaç duyulması halinde Bilimsel Komisyonun görüşüne başvurulabilir.

(3) Bir gıda, beslenme beyanı yapabilme koşullarını doğal bileşiminde bulunan bir besin ögesi veya diğer öge ile karşılıyorsa, beslenme beyanının önüne “doğal olarak/doğal” ibaresi eklenebilir.

Karşılaştırmalı beslenme beyanları

MADDE 11- (1) 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla karşılaştırmalı beslenme beyanı, ürün çeşitliliği de dikkate alınarak sadece aynı kategorideki aynı ürün adına sahip gıdalar arasında yapılabilir. Gıdada bulunan bir besin ögesinin miktarındaki ve/veya gıdanın enerji değerindeki fark belirtilir ve karşılaştırmalı beyan aynı miktardaki gıda için yapılır. Ek-1’de yer alan Beslenme Beyanları ve Beyan Koşullarında sadece artırılmış veya azaltılmış olanlar için karşılaştırmalı beslenme beyanı yapılabilir.

(2) Karşılaştırmalı beslenme beyanları, söz konusu gıdanın bileşimini, diğer markalara ait gıdalar da dâhil olmak üzere, beslenme beyanı bulundurmalarına izin verilmeyen aynı kategorideki gıdalarla karşılaştırılacak şekilde yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İdari yaptırım

MADDE 12- (1) Bu Yönetmeliğe aykırı davranışlar hakkında 5996 sayılı Kanunun ilgili maddelerine göre yaptırımlar uygulanır.

Uygulamaya ilişkin düzenlemeler

MADDE 13- (1) Gerek görüldüğünde bu Yönetmelik hükümlerinin uygulamasına yönelik hazırlanacak talimat veya kılavuzlar, Bakanlık internet sitesinde yayımlanır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 14- (1) Bu Yönetmelik, Gıdalarda Yapılan Beslenme ve Sağlık Beyanları Hakkında 20/12/2006 tarihli ve (AT) 1924/2006 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü dikkate

alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 15- (1) 26/1/2017 tarihli ve 29960 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Beslenme ve Sağlık Beyanları Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 16- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.